

Nr 43.

Av herr **Sandstedt**, om skrivelse till Kungl. Maj:t, angående ersättning till vissa lägenhetsinnehavare för förlust vid bortförande av byggnader från ett till statens järnvägar upplåtet område vid Gellivare.

För Riksdagens behandling har vid olika tillfällen förelegat framställning om ersättning till vissa lägenhetsinnehavare för förlust vid bortförande av byggnader från det till statens järnvägar upplåtna området av kronans överloppsmark omkring Gellivare malmberg, senast vid 1910 års riksdag med anledning av en av herr L. J. Karlsson i Malmberget då väckt motion nr 56, och till vilkens motivering jag tillåter mig hänvisa.

Emellertid avsåg denna motion endast de lägenhetsinnehavare, vars anspråk på ersättning förut icke prövats. Härigenom hava de lägenhetsinnehavare, som på grund av Riksdagens beslut 1903 gjort framställning om ersättning hos Kungl. Maj:t men fått dessa avslagna, ingen vidare möjlighet att erhålla någon sådan för den förlust, som de fått vidkännas vid bortförande av sina byggnader.

Detta kan icke vara riktigt, då Riksdagen förut vid behandling av denna fråga principiellt erkänt det berättigade i fråga om sådan ersättning åt alla lägenhetsinnehavare. Detta så mycket mer, som samtliga med avseende på sin ekonomiska ställning varit i huvudsak likställda. Under sådant förhållande måste det kännas orättvist mot dem, som ingen ersättning erhållit, att gå miste om sådan. Synnerligast som vid gruvdriftens påbörjande inga som helst bostäder funnes att tillgå, och då vare sig malmfältbolaget eller statens järnvägar kunde bereda bostäder åt den personal, som var för gruvdriften nödvändig, tvingades den enskilda företagsamheten att åstadkomma bostäder för de nödvändiga behoven.

Under sådana förhållanden måste man ju medgiva, att de genom

denna sin åtgärd gjort både staten och det allmänna en tjänst vid uppförandet av bostäder. Att då fränkänna dem all rätt till ersättning för den förlust, som de fått vidkännas vid bortförandet av sina byggnader, kan ej vara staten värdigt, allra helst som de genom statens järnvägars åtgöranden tvingats härtill. Visserligen hade dessa byggnader blivit uppförda utan tillstånd, men denna omständighet kan dock icke utgöra avgörande skäl att fränkänna dem rätt till ersättning, enär vid tiden för deras uppförande intet tillstånd kunde erhållas, vadan omständigheternas förhållanden tvingade dem att uppföra dem utan sådant.

Först åtta år efter sedan gruvdriften påbörjats eller år 1899 var det som Riksdagen fattade sitt beslut om att dels utarrendera en del till aktiebolaget Gellivare malmfält, dels för järnvägens behov avtaga ett visst område och dels avskilja jord för att enligt uppgjord regleringsplan fördelad i tomter upplåta till enskilda med äganderätt för bebyggande; under hela den föregående tiden var befolkningen hänvisad att uppföra sina bostäder varhelst de funno det lämpligast.

För belysande av hur stort behov av bostäder, som verkligen förefanns, kan följande statistik giva ett talande exempel på.

Årtal	Antal eldstadsrum i av malmfältsbolaget uppförda arbetarbostäder	Antal eldstadsrum i av enskilda uppförda bostäder	Summa
1896	305	140	445
1897	377	560	937
1898	499	658	1157
1899	619	722	1341
1900	627	670	1297
1901	627	510	1137
1902	627	402	1029
1903	627	472	1099

Under denna tid fanns det i Gellivare malmberg mellan fem och sex tusen människor; delar man så upp dessa på antalet eldstadsrum, så blir det omkring fem personer i varje rum, och detta torde väl tydligen tala för att här förefunnits behov av bostäder. Av dem, som ännu icke erhållit någon ersättning för sina bortförda byggnader, återstår omkring ett tiotal, och då de allra flesta av dessa byggnader varit små och enkla,

kan det ju inte bliva fråga om någon större summa, som staten härför skulle behöva att utgiva, utan fastmer ett erkännande av det berättigade i en sådan ersättning även åt dessa.

På grund av vad jag sålunda anfört, får jag vördsamt anhålla,

att Riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes föranstalta därom, att även de lägenhetsinnehavare, som på grund af Riksdagens förut fattade beslut icke kunnat erhålla någon ersättning för den förlust, som de lidit genom bortförande av sina byggnader från det till statens järnvägar upplåtna området av kronans överloppsmark omkring Gellivare malmberg, måtte tillerkännas sådan ersättning.

Stockholm den 22 januari 1913.

K. L. Sandstedt.